

Yerelleşme Araştırmalarına Genel Bir Bakış

Haziran 2023

Building Markets

Building Markets
Small Business. Big Impact.

Önsöz ve Teşekkür

Building Markets, istihdam yaratmayı ve kapsayıcı büyümeyi teşvik ederek, baskı yaratan sosyal zorluklara çözüm üretmek için küçük işletmelerin dönüştürücü gücünü ortaya çıkaran, kâr amacı gütmeyen bir kuruluştur. 2004 yılında kurulan Building Markets, rekabetçi yerel KOBİ'leri bulur, geliştirir ve tedarik zincirleri ve yatırımla buluşturur. Building Markets, bu modeli kullanarak 27.000'den fazla KOBİ'yi destekledi; bu işletmelerin sözleşmelerle 1,36 milyar, kredilerle ise 21 milyon ABD Doları kazanmalarına ve Ürdün, Myanmar, Afganistan, Liberya ve Haiti gibi çeşitli pazarlarda 23.500'den fazla iş fırsatı yaratılmasına yardımcı oldu.

Building Markets, Türkiye'de 2018 yılından bu yana mülteci ve ev sahibi topluluklara ait KOBİ'lere sürekli geçim kaynağı ve iş geliştirme hizmetleri sunmaktadır. Mülteci toplumunun geçim kaynaklarının ve ekonomik kalkınma beklentilerinin uzun vadeli etkisi ve desteği, mültecilerin Türkiye ekonomisine ekonomik katkılarının sürdürülmesi ve artırılması, sosyal uyumun iyileştirilmesi ve menşe ülkede gelecekteki potansiyel yeniden yapılanma ve ekonomik kalkınma açısından hayati önem taşımaktadır. Bu amaçla Building Markets, uzun vadede hedeflerine ulaşmak için sürekli olarak yenilikçi teknik çözümler ve ortaklıklar aramaktadır.

Buna paralel olarak, kalkınma ve insani yardım aktörleri, çalışmalarını daha etkili hale getirmenin yollarını ararken, yerel aktörleri içeren sürdürülebilir çözümlere yönelik olarak alandaki büyük kuruluşlar arasında artan bir ilgi var. Büyük uluslararası ve çok taraflı kurumlar ile uluslararası yardım aktörleri tarafından yerel öncülüğünde bir yaklaşımın giderek daha fazla benimsenmesi, bu eğilimi küresel düzeyde yansıtmaktadır. Birleşmiş Milletler (UN), Amerika Birleşik Devletleri Uluslararası Kalkınma Ajansı (USAID) ve Afrika Birliği (AU), çalışmalarını daha merkezîyetçilikten uzak hale getirmeyi ve daha katılımcı programlar sunmayı amaçlayan yol haritaları geliştirdi.

Bu bağlamda Building Markets, yerelleşme konusunda derinlemesine düşünmeye başladı. Çalışmalarını her zaman öncelikle yerel bilgi ve uzmanlığa dayandırmış olsa da, Building Markets bu yeni ivmeyi çalışmalarına yansıtmak ve yararlanıcılarıyla daha da bağ kuran programlar oluşturmanın yollarını düşünmek istiyor. İlk adım olarak, bu literatür taraması uluslararası yardım aktörlerinin çalışmaları hakkında çeşitli iç raporları ve çalışmaları bir araya getirmektedir. Amaç, bu literatürden, tüm kuruluşların çalışmalarında az ya da çok karşılaştıkları zorluklar karşısında uygulanabilir bir dizi öneri çıkarmaktır.

İçindekiler

Önsöz ve Teşekkür	2
İçindekiler	3
Bağlam - Neden yerelleşme üzerine bir literatür taraması?	4
Building Markets ve Yerelleşme Gündemi	4
Çerçeve: Yerelleşme Hakkında Önde Gelen Uluslararası Anlaşmalar	5
Bölüm 1 - Yerelleşme Araştırmalarından Dersler: Yerelleşmenin Program Geliştirme ve Uygulamanın Merkezinde Olmasını Sağlamak	6
Yerelleşme, program planlamanın başlangıcına gömülü olmalıdır	7
Yerelleşmeyi Ölçme: Performansa Dayalı Bir Yaklaşım	7
Bölüm 2 - Yerelleşme Araştırmalarından Dersler: Eşitsiz Ortaklar?	9
Yerel ve uluslararası STK'lar: uzak bir ilişki	9
Ulusal ve yerel aktörlerin liderliğini güçlendirerek yerelleşmeyi hızlandırmak	9
Daha yerelleşmiş eylem için imkânları ve tamamlayıcılığı yeniden değerlendirin	10
Daha iyi yerel sahiplik için daha esnek finansman araçları	10
Yerel ve ulusal kuruluşlar için yerelleşmiş eğitim ihtiyacı	10
Bölüm 3 - Yerelleşme Araştırmalarından Dersler: Bağışçılar ve USTK'lar: Uluslararası Bir Aktörün Perspektifinden	12
Yerelleşmenin operasyonel yükünü azaltmak için yenilikçi yaklaşımlar	12
Uluslararası STK liderleri yerelleşme zorluğuyla karşı karşıya	12
Sonuç	14
Kaynakça	15

Bağlam - Neden yerelleşme üzerine bir literatür taraması?

Son yirmi yılda, insani yardım uzmanları, uluslararası kuruluşlar ve alıcılar, kalkınma yardımının etkinliği sorununu yerel mülkiyet perspektifinden defalarca gündeme getirdiler.¹ İster yerel kapasitelerin geliştirilmesi ister yerel örgütlerle ortaklaşa çalışma ile ilgili bir mesele olsun, uluslararası yardım aktörlerinde bir süredir sağlanan yardımın alıcılarından bir şekilde kopuk olduğuna ilişkin bir hissi var.²

Yardımanın tasarımına, uygulanmasına ve sürdürülmesine alıcıları mümkün olduğunca dahil etme kaygısı, uluslararası yardımın kendisi kadar eskilere dayanır. Yerelleşmenin erken bir örneği, ABD'nin Avrupalı müttefiklerinin bir araya gelmelerini ve Marshall Planı kapsamında ABD yardımının nasıl konuşlandırılacağını planlamalarını istediği II. Dünya Savaşı'nı takip eden döneme dayanır.³ 21. yüzyılın başında, yardım fonlarındaki önemli artışa rağmen, birçok özne uluslararası yardımın istenen etkiye sahip olmadığına dikkat çekti. Çoğu zaman alıcıların yardımın nasıl dağıtılacağı konusuna müdahil olması etrafında dönen bu eleştirilere iki açıdan yaklaşılabilir. Birincisi ve daha teknik olanı, yerel alıcılar ihtiyaçların belirlenmesinde, programların tasarlanmasında, projelerin uygulanmasında ve yapılan işin değerlendirilmesinde öncülük ettiğinde yardımın daha sürdürülebilir ve etkili olduğudur. Tartışmanın diğer yönü ise, uluslararası yardımın uluslararası sistemi "Küresel Güney" ve "Küresel Kuzey" için daha eşit hale getirmeye katkıda bulunması gerektiğine ilişkin siyasi düşünceler etrafında şekillenmektedir.⁴

Building Markets ve Yerelleşme Gündemi

Üç kıtaya yayılmış 27.000'den fazla KOBİ'den oluşan ağı ile Building Markets, faaliyet gösterdiği ülkelerde yoğun bir ortak ve işbirlikçi ağı geliştirmiştir. Hizmetlerini geliştirmek ve uygun programları oluşturmak için, Building Markets sürekli olarak yerel bilgi ve becerilere güvenmek zorundadır. Gerçekten de, faaliyet gösterdiğimiz ortamlar karmaşıktır ve sürekli değişmektedir. Yararlanıcılarımıza işlerini büyütme yeteneklerini gerçekten geliştirebilecek hizmetler sunmak için en son pazar trendlerini sürekli olarak izlemek ve sahadan aldığımız verilere dayanarak etkimizi değerlendirmek zorundayız.

Building Markets, gelecekte alacağı aksiyonları daha iyi biçimlendirmek için, programlarını nasıl daha fazla yerelleştireceğine ilişkin bir çalışma başlattı. Building Markets sürekli olarak en kapsayıcı çözümlerin ve süreçlerin peşine düştüğü için, şu anda gerçekleşmekte olan yerelleşme tartışmaları, programlarımızla özellikle ilgilidir. Bu sadece Building Markets'ın değerlerinin önemli bir yönü değil, aynı zamanda sonunda onlardan en çok yararlanacak insanlar tarafından beslenebilecek ve şekillendirilebilecek ilgili hizmetleri sağlamak için de başat bir meseledir. Building Markets ayrıca yerel bilgi ve uzmanlıktan yararlanan, daha

¹ Koenraad Van Brabant & Smruti Patel. "Understanding the localisation debate". <https://www.alnap.org/help-library/understanding-the-localisation-debate> adresinden çevrim içi olarak alınmıştır (2017)

² Alison Gardner, Kara Greenblott ve Erika Joubert. "What We Know About Exit Strategies Practical Guidance For Developing Exit Strategies in the Field". https://www.scotland-malawipartnership.org/assets/resources/c-safe_exit_strategies.pdf adresinden çevrim içi olarak alınmıştır (2005)

³ Locally driven development Overcoming the obstacles, s.5

⁴ Mvemba Phezo Dizolele, Jacob Kurtzer ve Hareem Fatima Abdullah. " Localizing humanitarian action in Africa". <https://www.csis.org/features/localizing-humanitarian-action-africa> adresinden çevrim içi olarak alınmıştır (2021)

kapsayıcı yerel ortaklıklar ve işbirlikleri geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu özet, yerelleşme ile ilgili literatürdeki kilit noktaları belirlemeyi ve bunları yerelleşme stratejilerini takip etmekle ilgilenen diğer kuruluşlarla paylaşmayı amaçlamaktadır.

Çerçeve: Yerelleşme Hakkında Önde Gelen Uluslararası Anlaşmalar

Yerel öncülüğünde kalkınmaya dair tartışmalar yaklaşık yirmi yıl önce, uluslararası toplumdan uluslararası yardımın yerelleşmesine dair alınan ilk gerçek taahhüdü oluşturan bir dizi anlaşmanın ortaya çıkmasıyla uluslararası toplumda kurumsal ağırlık kazanmaya başlamıştır.

Paris Deklarasyonu'ndan en son Büyük Pazarlık'a kadar, uluslararası toplumun geniş çaplı seferberliğine rağmen, bu çok taraflı taahhütlerin sahada çok az etkisi olmuştur.⁵ Bu mütevazı sonuçların birçok nedeni olsa da uluslararası yardım aktörleri yerelleşmenin ne olduğu ve nasıl uygulanması gerektiği hususunda fikir birliği olmadığı konusunda ortaklaşmaktadır. Daha teknik bir bakış açısından bakılacak olursa, (sorumluluklar yerine) finansal transferlere, hantal idari prosedürlere ve ortak devletlerin sınırlı kaynaklarına dikkat edilmemesine fazla vurgu yapılması gibi çeşitli nedenlerden bahsedilebilir.⁶

Yerelleşme ve Yardım Etkinliği Hakkında Uluslararası Anlaşmalar

Paris Deklarasyonu (2005)

Yardım Etkinliği Hakkındaki Paris Deklarasyonu (PD), Mart 2005'te 100'den fazla ülke ve uluslararası kuruluş tarafından, bağışçılar ve ortak ülkeler için yardımların etkinliğini artırmaya yönelik özel taahhütlerle onaylanmıştır. Paris Deklarasyonu, kalkınma çabalarını, neyin işe yarayıp neyin işe yaramadığı konusunda doğrudan deneyime dayandırmak için onaylanmıştır. Deklarasyon, beş ana hat etrafında şekillenir: Mülkiyet, Hizalanma, Uyumlanma, Sonuçlar için Yönetim ve Karşılıklı Hesap Verebilirlik.

İstanbul Anlaşması (2009)

Bu ilkeler, hem barış hem de çatışma durumlarında, yerel düzeyden politika savunuculuğuna kadar farklı çalışma alanlarında ve insani acil durumdan uzun vadeli kalkınmaya kadarki süreç boyunca örgütlerin ortaklıklar konusundaki çalışmalarına ve uygulamalarına rehberlik eder.

Büyük Pazarlık (2016)

Büyük Pazarlık, bağışçıların ve yardım kuruluşlarının, diğer taahhütlere ek olarak, 2020 yılına kadar yerel ve ulusal müdahale ekiplerine küresel yardım fonlarının %25'ini sağlamanın yanı sıra, insani müdahalede daha fazla öngörülebilirliği ve sürekliliği güvence altına almak için kısıtlanmamış daha fazla fon sunmayı ve çok yıllık finansmanı artırmayı taahhüt etmesini sağlamıştır.

Dört yılın ardından, çok mütevazı bir ilerlemenin sonucunda ikinci bir anlaşma için yapılan yeni müzakereler 2021'de Büyük Pazarlık 2.0 ile sonuçlandı. Bu yeni anlaşma, yerel kuruluşlarla daha gelişkin bir işiştare sürecini vurgulayarak orijinal anlaşma tarafından dile getirilen endişeleri ele almaya çalışmaktadır.

⁵ Laurence Chandy. "It's Complicated: the Challenge of Implementing the Paris Declaration on Aid Effectiveness". <https://www.brookings.edu/opinions/its-complicated-the-challenge-of-implementing-the-paris-declaration-on-aid-effectiveness/> adresinden çevrim içi olarak alınmıştır (2011)

⁶ Christian Aid, CARE, Tearfund, ActionAid, CAFOD, Oxfam "Accelerating Localisation through Partnerships: Recommendations for operational practices that strengthen the leadership of national and local actors in partnership-based humanitarian action". <https://reliefweb.int/report/world/accelerating-localisation-through-partnerships-recommendations-operational-practices> adresinden çevrim içi olarak alınmıştır (2018)

Küresel salgının neden olduğu ciddi sosyo-ekonomik ve lojistik bozulmadan sonra, genel itibariyle uluslararası toplum ve Birleşmiş Milletler⁷ veya Afrika Birliği gibi önde gelen çok taraflı özneler⁸ tarafından yapılandırılmış taahhütlerin de kanıtladığı gibi yerelleşme tartışması şimdi yeni bir ivme kazanıyor.⁹ Birleşik Devletler'de bu hareket, USAID'in 2021'de sunduğu yeni stratejinin gelişiminde karşılık bulmaktadır.¹⁰

USAID'in Küresel Kalkınma için Yeni Vizyonu

USAID, yerelleşmenin ve yerel öncülüğünde kalkınmanın çeşitli boyutlarını yakalamak için farklı yöntemler ve ölçümler kullanır. Bu çabalar, USAID Başkanı Power'ın Kasım 2021'de duyurduğu, Ajans çapında birbiriyle ilişkili iki hedefe dayanmaktadır. Özel olarak USAID, program fonlarının en az **dörtte birini 2025 mali yılının sonuna kadar** doğrudan yerel ortaklara sağlayacaktır. **2030 yılına kadar** da USAID'in programlamasının yüzde ellisi, öncelikleri belirleme, projeleri birlikte tasarlama, uygulamayı yönlendirme veya ajansın programlarının etkisini değerlendirme konularında yerel toplulukları öncülük etmeye yönlendirecektir. Ulusal ve ulus altı hükümetlerin birçok kalkınma hedefinin ilerletilmesinde oynadığı rolü kabul eden USAID aynı zamanda hükümetlere proje bazlı yardımı teşvik etmekte, izlemekte ve raporlamaktadır. USAID ayrıca yerel aktörlere verilen alt ödülleri takip etme yöntemini de geliştirmeyi planlamaktadır.

Daha fazla bilgi için: <https://www.usaid.gov/localization>

Bölüm 1 - Yerelleşme Araştırmalarından Dersler: Yerelleşmenin Program Geliştirme ve Uygulamanın Merkezinde Olmasını Sağlamak

Yerelleşme ile ilgili kamuya açık literatürün geniş bir incelemesi, tartışmanın merkezinde, yerel STK'lar ve uluslararası aktörler arasındaki ilişkide bulunan güç dengesizliğini düzeltmenin zorluğu olduğunu

⁷ Oosterhof, Pytrik Dieuwke. "Localizing the sustainable development goals to accelerate implementation of the 2030 agenda for sustainable development." (2018).

⁸ [Büyük Pazarlık \(Resmi web sitesi\)](#)

⁹ African Union. "Call to Action: Addressing humanitarian health challenges in Africa in a rapidly changing world." (2022) Retrieved online: <https://africacdc.org/news-item/a-call-to-action-to-address-humanitarian-health-challenges-in-a-rapidly-changing-world/>

¹⁰ USAID. "Administrator Samantha Power On A New Vision for Global Development." (2022). <https://www.usaid.gov/news-information/speeches/nov-04-2021-administrator-samantha-power-new-vision-global-development> adresinden çevrim içi olarak alınmıştır

göstermektedir. Bu sorunun altında, finansmana erişim, etki takibi ve yerel ve uluslararası STK'lar arasındaki iş bölümüne dair daha geniş çaplı sorun gibi çeşitli konularla ilgili çok sayıda teknik zorluk yatmaktadır.

Bu farklı meseleleri ele almadan önce, yerleşmiş bir projenin organizasyonunu ve planlamasını ele almak gerekir. Bu soruya, zaman içinde yerleşmenin planlanması ve bir referans çerçevesi aracılığıyla nasıl ölçüleceği açısından yaklaşılabilir.

Yerelleşme, program planlamanın başlangıcına gömülü olmalıdır

Kalkınma çabalarının yerleşmesinin kök salmasını sağlamak için, önde gelen birçok kuruluş, projenin tasarım aşamasını kritik bir başlangıç noktası olarak¹¹ ve bir projenin yaşam döngüsü boyunca çeşitli noktalarda tanımlamıştır. Bu, bir programın operasyonlarının kısmen veya tamamen devredilmesinin yerel bir ortakla planlanmasına olanak tanır ve liderlerini yeterli kaynaklara öncelik verilecek şekilde tartışmaya dahil eder.¹² Bu aşamayı akranlarla geliştirmek, çalışmayı belgelemek ve "tekerleği yeniden icat etmekten" kaçınmak için dahili ve harici olarak paylaşmak da önemlidir.¹³ Son olarak, kronolojik yaklaşım, düşüncelerimizi, vurgulanan boşlukları ve iyileştirme alanlarını düzene sokmak için güvenilir bir yöntem olarak tanımlanmıştır.¹⁴

Yerelleşmeyi Ölçme: Performansa Dayalı Bir Yaklaşım

Ortaklıklar yoluyla yerleşme bir değerlendirme çerçevesi kullanılarak yönetilmelidir. Çoğu durumda, yerelleşmeyi ölçmeye yönelik araçlar performansa dayalıdır. Bu araçlar, örneğin uluslararası bir özne ile Performans Ölçüm Sistemi (LPMF) gibi yerel bir kuruluş arasındaki ilişkinin tüm yönlerini kapsayan altı ila yedi kategoriye ayrılırlar.¹⁵

Yerelleşme ölçümündeki boşluğu doldurmak için NEAR tarafından geliştirilen LPMF, yerleşme taahhütlerinin yerine getirilmesinde kaydedilen ilerlemeyi göstermek için tasarlanmıştır. Odak noktası yerel ve ulusal aktörler olsa da uluslararası sivil toplum kuruluşları (USTK'lar) ile de ilişkilidir. Altı dilde mevcut olan bu çerçevenin temel değeri, beklenen istendik değişimin ayrıntılı bir açıklamasına olanak tanınması, etki göstergeleri sağlaması ve temel performans göstergelerini özetlemesidir. Bu çerçeve ayrıca kriterlerin nasıl geliştirileceği ve bir eylem planının nasıl oluşturulacağı konusunda ayrıntılı açıklamalar sunmaktadır.

¹¹ Hayman, Rachel, vd. "Exit strategies and sustainability. Lessons for practitioners. intrac for civil society". <https://www.intrac.org/wpcms/wp-content/uploads/2016/11/Exit-strategies-and-sustainability.-Lessons-for-practitioners.-November-2016.pdf> adresinden çevrim içi olarak alınmıştır (2016)

¹² A.g.e., s. 10.

¹³ A.g.e., s. 5.

¹⁴ A.g.e., s. 8.

¹⁵ NEAR, "Localization Performance Measurement Framework". <https://www.near.ngo/lpmf> adresinden çevrim içi olarak alınmıştır

Aşağıdaki tabloda, Performans Ölçüm Sistemi'ne (LPMF) dahil edilen her bir yerelleşme bileşeninin bir örneği ve beklenen değişiklik, ilgili etki göstergesi ve temel performans göstergeleri özetlenmektedir.

Arzu edilen değişiklik	Etki göstergesi	TPG'ler
1. Ortaklıklar		
Daha gerçek ve eşitlikçi ortaklıklar, daha az taşeronluk	Zamanında ve etkili insani müdahalenin sağlanmasını kolaylaştırmak için yerel ve uluslararası aktörler arasında eşitlikçi ve tamamlayıcı ortaklıklar	(1.1) İlişkilerde kalite, (1.2) Proje tabanlı ortaklıklardan stratejik ortaklıklara geçiş, (1.3) Proje döngüsü boyunca ortakların katılımı
2. Finansman		
Yerel ve ulusal aktörler için finansman miktarı ve niteliğindeki gelişmeler.	İnsani müdahaleye daha verimli yanıt vermelerini sağlayan finansal bağımsızlıkla tanımlanan yerel aktörlerin sayısının artması.	(2.1) Fon miktarı, (2.2) Fonun kalitesi, (2.3) 'Doğrudan' fonlamaya erişim, (2.4) risk yönetimi
3. İmkânlar		
Yerel aktörler için güçlü ve sürdürülebilir kurumsal imkânlarla daha etkili destek verilmesi ve bu imkânların uluslararası aktörler tarafından daha az zayıflatılması.	Yerel aktörler insani krizlere etkili ve verimli bir şekilde yanıt verebilir ve uluslararası aktörlerden hedeflenen ve ilgili desteği alabilirler.	(3.1) Performans yönetimi, (3.2) Organizasyonel gelişim (3.3) Kalite standartları, (3.4) İşe alım ve dalgalanma
4. Koordinasyon ve tamamlayıcılık		
İnsani liderlik ve koordinasyon mekanizmalarında yerel aktörlerin daha fazla liderlik, varlık ve etki göstermesi	Güçlü ulusal insani liderlik ve koordinasyon mekanizmaları mevcuttur, ancak bunların olmadığı yerlerde yerel aktörler uluslararası koordinasyon mekanizmalarına eşit ortaklar olarak ve insani ilkelere bağlı kalarak katılım gösterirler.	(4.1) İnsani liderlik, (4.2) İnsani koordinasyon (4.3) İş birliği ve ücretsiz müdahale
5. Politika, etki ve görünürlük		
Uluslararası politika tartışmalarında yerel aktörlerin artan varlığı ve insani müdahaleye katkılarında dolayı kamuoyunun daha geniş kesimlerince tanınması ve görünürlük kazanması	Yerel aktörler insani öncelikleri şekillendirir ve raporlamada bu yönleriyle tanınırlar	(5.1) Politika, savunuculuk ve standart belirlemedeki etki, (5.2) Raporlama ve iletişimde görünürlük
6. Katılım		
Krizden etkilenen insanların kendilerine hangi yardımın nasıl sağlandığına daha bütünlüklü ve daha etkili katılımı	Etkilenen insanlar insani müdahaleyi baştan aşağı şekillendirir ve müdahaleye katılır	(6.1) Toplulukların insani müdahaleye katılımı, (6.2) Toplulukların insani politika geliştirme ve standart belirlemeye katılımı

Kaynak: NEAR, "Localization Performance Measurement Framework" <https://www.near.ngo/lpmf> adresinden çevrim içi olarak alınmıştır)

Bölüm 2 - Yerelleşme Araştırmalarından Dersler:

Eşitsiz Ortaklar?

Yardımanın yerelleşmesi tartışmasının merkezinde, uluslararası ve yerel aktörler arasındaki eşitsiz ilişki yer almaktadır. Yerel kuruluşlar genellikle "taşeronlar" statüsüne düşürülse de bir projenin yerelleşme derecesi onlara bağlıdır çünkü bu kuruluşların sahada uzun vadeli bir varlık sürdürme olasılıkları daha yüksektir. Bu bölümde, bu eşitsiz ilişkinin farklı boyutlarını ve yerelleşme gündemini nasıl geciktirdiğini ele alan bir dizi çalışma sunulmaktadır. En sonda bir form literatürden, zorlukları ve potansiyel çözümleri özetlemektedir.

Yerel ve uluslararası STK'lar: uzak bir ilişki

Yerelleşme ile ilgili olarak ortaklığın rolü hakkında sayısız rapor hazırlanmıştır. Yine de çok az sayıda rapor, tekrarlanabilir bir ortaklık modeli sağlayan operasyonel ve pratik ortaklık uygulamalarına odaklanmıştır. Bu boşluğu doldurmak adına Avrupa Birliği, ortaklıkların hangi operasyonel unsurlarının insani eylemin yerelleştirilmesini teşvik etme olasılığının en yüksek olduğunu belirlemek için bir rapor¹⁶ hazırlamıştır. 350'den fazla kuruluşu inceleyen bu rapor, Myanmar, Nepal, Nijerya ve Güney Sudan'daki projeleri kapsamaktadır. Göze en fazla çarpan unsur, yerel ve uluslararası aktörler arasındaki uzak ilişkidir.

Bu noktayı göstermek açısından, ankete katılan kuruluşların yalnızca 1/3'ü ortaklıklarını "otantik" olarak görmektedir.¹⁷ Sonuç olarak aynı oranda katılımcı, yerelleşmeyi hızlandırmanın daha iyi bir yolu olduğuna ve bunun da daha fazla imkân geliştirme ve daha az ortaklıktan geçtiğine inanmaktadır.¹⁸ Daha genel olarak, yerelleşme anlayışı yüksek gibi görünse de "Büyük Pazarlık" taahhütlerinin netliğinin düşük olduğu (sadece %22) ve bunun yerel katılım üzerinde çok olumsuz bir etkisi olduğu gözlenmiştir.

Ulusal ve yerel aktörlerin liderliğini güçlendirerek yerelleşmeyi hızlandırmak

Bir başka ilginç makale ise ortaklık konusuna yerel imkânların gelişimi perspektifinden bakmakta, bunun yerel ve uluslararası aktörler arasındaki ilişkiyi nasıl etkilediğine eğilmektedir.¹⁹ Katolik Denizaşırı Kalkınma Ajansı (CAFOD) tarafından üretilen bu çalışmada, mevcut imkân geliştirme yöntemlerinin, uluslararası ve yerel aktörler arasındaki ilişkinin yukarıdan aşağıya doğasını gösterdiği savunulmaktadır. Ajans, yerel aktörlerin, imkân geliştirme gündemi aracılığıyla genellikle yerel bağlamla bağlantısı olmayan insanlar tarafından başka yerlerde geliştirilen programlarla ilgilenmek zorunda kaldıklarını ifade etmektedir. Araştırmacılar ayrıca bu eğitim modelinin, fonlara erişim konusunda bile yerel aktörlere güçlü bir bağımlılık yarattığına dikkat çekiyor.

¹⁶ Christian Aid, CARE, Tearfund, ActionAid, CAFOD, Oxfam "Accelerating Localisation through Partnerships: Recommendations for operational practices that strengthen the leadership of national and local actors in partnership-based humanitarian action". <https://reliefweb.int/report/world/accelerating-localisation-through-partnerships-recommendations-operational-practices> adresinden çevrim içi olarak alınmıştır (2018)

¹⁷ A.g.e., s. 5.

¹⁸ A.g.e., s. 10.

¹⁹ Howard Mollett ve Laura Donkin. "Capacity-strengthening and localisation: perspectives from CAFOD and its local partners." (2021).

Daha yerelleşmiş eylem için imkânları ve tamamlayıcılığı yeniden değerlendirin

Farklı bir bakış açısıyla, 2017 yılında Denizaşırı Kalkınma Enstitüsü'ndeki İnsani Politika Grubu, insani krizlere yanıt veren yerel, ulusal ve uluslararası aktörler arasında tamamlayıcılık eylemlerinin eksikliğini ele alan bir çalışma başlatmıştır.²⁰ Buradaki mesele, imkânların daha tamamlayıcı bir insani müdahaleyi desteklemek için nasıl daha iyi anlaşılabilirliği ve uygulanabilirliğidir. Bu çalışmadan ortaya çıkan unsurlardan biri, yerel ve uluslararası aktörler tarafından yapılan imkân tanımları arasındaki kopukluktur. Çalışma, dağıtılacak imkânlar genellikle başışçı tarafından tanımlandığından ve bu da uygulama sırasında yerel aktörlere ciddi bir gecikme yaşattığından bu durumun hayli sorunlu olduğunu göstermektedir.²¹ Ayrıca yerel aktörler için imkân geliştirme düşünüldüğünde bunun ters bir etkisi vardır. Nihayetinde son unsur da yerel olarak var olan imkânlar hakkında bilgi eksikliği nedeniyle tamamlayıcılığın genellikle azalmasıdır.²²

Daha iyi yerel sahiplik için daha esnek finansman araçları

Finansal hususlarla ilgili olarak, Büyük Pazarlık'ın 2020 yılına kadar yardımların %25'ini yerele tahsis etme hedefine rağmen, doğrudan finansmanın çoğunun hala USTK'lara gittiği gözlemlenebilir. Uluslararası aktörler tarafından öne sürülen temel gerekçe, yerel düzeyde yeterli uyum kapasitesine sahip kuruluşların bulunmasının zorluğudur. Buna karşılık olarak bir çalışma, Street Child ve Save the Children Danimarka tarafından, üç ay boyunca altı çatışma ülkesindeki altı kuruluşa esnek finansman sağlamayı deneyen bir pilot program sunmuştur.²³ Üç ayın sonunda altı kuruluştan dördü tüm hibeyi proje süresi içinde harcamış ve altı kuruluşun tümü için ortalama %95'lik bir harcama oranına ulaşılmıştır. Diğer iki kuruluş hibeyi daha uzun sürede kullanmış ve gelecekteki hibelerin daha esnek zaman çizelgelerine sahip olmasını önermiştir. Bu pilot program, yerel sivil toplum kuruluşlarının (YSTK'lar) harcanmamış fonları istedikleri gibi harcamak için rezervde tutmalarına izin veriyordu. Buna karşılık çalışma, fon sağlayıcıların, esnek zaman çizelgelerine sahip, gittikçe daha da artan oranlarda esnek finansmana yatırım yapmalarını önermektedir. (ör. ücretsiz uzantılar kullanarak). Buna ek olarak, başışçılar bir krizin başlangıcında YSTK'lara esnek finansman sağlamalıdır. Gerçekten de bu pilot program, YSTK'lar için esnek finansmana erişimin, YSTK'ların programlamayı değişen koşulları ve topluluk ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde uyarlamalarına izin verdiğini göstermektedir.

Yerel ve ulusal kuruluşlar için yerelleşmiş eğitim ihtiyacı

Son olarak, yerel ve uluslararası aktörler arasındaki ilişkide, aktörler sektör standartlarına ilişkin en temel bilgilere bile ulaşmayı zorlaştıran kültür ve dil engellerine de dikkat etmelidir. Bu zorluklar operasyonların kendilerine ve koordinasyon mekanizmalarına da uzanmaktadır. Buna karşılık olarak Sınır Tanımayan

²⁰ Veronique Barbelet. "Rethinking capacity and complementarity for a more local humanitarian action." (2019).

²¹ A.g.e., s. 15.

²² A.g.e., s. 28.

²³ Ben Munso vd. "Innovating to increase flexible funding for local-level organisations." (2021).

Çevirmenler (TWB), bu konuyu anlamak için Save the Children'dan finansman olarak Global Education Cluster ve Child Protection Area of Responsibility ile iki araştırma projesi yürütmüştür.²⁴ Araştırma, pratik dil düzenlemelerinin yerel ve ulusal kuruluşların teknik tavsiye ve araçlara erişimini artırabileceğini bulmuştur. Bu, insani programlama ve karar alma süreçlerinde daha fazla inisiyatif almalarını sağlamaktadır. Araştırma ayrıca eğitim materyallerini daha yerelleşmiş hale getirme ihtiyacına yönelik öneriler de sunmaktadır. Yerelleşmenin sadece dille ilgili olmadığını, aynı zamanda iletişim kurmak ve bilgi paylaşmak için kullanılan ortamla da ilgili olduğunu belirtmek önemlidir (bazı popülasyonlar diğer araçlardan ses-videoyu tercih eder). Ayrıca dijital destek söz konusu olduğunda, dijital okuryazar olmama ile ilgili sorunlar da dikkate alınmalıdır.

Yerel ve ulusal aktörler için Zorluklar ve Çözümler yerelleşme çabalarını artırabilir

Zorluk	Çözüm
Ortaklığın doğası	
Program hedefleri ve ortaklıkların doğası konusunda ortaklar arasında yanlış hizalanma.	Yerel ortakların program tasarımına entegrasyonunu artırmak.
Yerelleşmede en iyi uygulamaların farkında olmamak.	Daha yerelleşmiş materyaller (kültür, dil ve coğrafya) sağlamak.
İmkânlar	
Yerel ihtiyaçlara uyarlanmamış eğitim materyalleri.	Yerel yetkinlikler ve kaynaklarla pedagojik materyal geliştirmek.
Birbirinden kopuk tanımlar.	Boşluk değerlendirmesinde "imkân" ve "tamamlayıcılık" kavramlarını yeniden düşünmek.
Yerel imkânların yetersiz kullanımı.	Hangi imkânların dağıtılacağını tanımlamada yerel STK'ları entegre etmek.
Finansman ve hesap verebilirlik	
Katı finansal kurallar.	Basitleştirilmiş uyumluluk gereklilikleriyle fon sağlama
Yerel STK'lar arasındaki sağlıksız rekabet.	Havuz fonlarına alternatif.

²⁴ Mia Marzotto vd. "How can we contribute if we can't participate? The accessibility of humanitarian guidance to local and national organisations." <https://odihpn.org/publication/how-can-we-contribute-if-we-cant-participate-the-accessibility-of-humanitarian-guidance-to-local-and-national-organisations/> adresinden çevrim içi olarak alınmıştır (2021)

Bölüm 3 - Yerelleşme Araştırmalarından Dersler: Bağışçılar ve USTK'lar: Uluslararası Bir Aktörün Perspektifinden

Yerelleşme literatüründe en etkili aktörler uluslararası bağışçılar ve daha az ölçüde sahada uygulama yapan USTK'lar olmaya devam etmektedir. Buna rağmen ilginçtir ki literatür yerel aktörlere odaklanan çalışmalar açısından zengin olsa da bağışçıların ve USTK'ların daha az dikkat çektiğini belirtmek gerekir.²⁵ Yerelleşme gündeminin hızlanmasının öncelikle yerel aktörlerin mülkiyetine bağlı olması, bağışçıların (özellikle fon sağlayıcıların) rolünün öncelikle politik olması da düşünme için bir başlangıç noktası olabilir.²⁶

Yerelleşmenin operasyonel yükünü azaltmak için yenilikçi yaklaşımlar

Danışmanlık firması Global Finance Strategies (GFS) tarafından geliştirilen bir rapor, yerelleşmenin bağışçılar ve yerel aktörler üzerinde yarattığı artan operasyonel yükün yanı sıra bu zorluklarla karşı karşıya kalan insani yardım profesyonelleri tarafından uygulanan yaratıcı çözümleri incelemektedir. Uluslararası kalkınma topluluğundaki kilit oyuncularla yapılan 50'den fazla derinlemesine görüşmeye dayanan bu rapor, ankete katılan yerel aktörlerin %94'ünden fazlasının yerelleşme gündeminin ve bunun gerektirdiği komplikasyonların çalışmalarının önünde bir engel olduğuna inandığına işaret etmektedir. Benzer şekilde rapor, bağışçıların %84'ünün yerel alıcılarının operasyonel ve sistemik imkânlarından endişe duyduğunu göstermektedir.²⁷ Buna karşılık çalışma, bu sorunları ele almak için yenilikçi çözümlerin uygulandığını ortaya koymaktadır. Bağışçıların ilginç bir yaklaşımı, ortaklarının imkânlarını doğrudan etkilemek için bölgesel eğitim merkezleri oluşturmaktır. Buna karşılık birçok yerel aktör, boşluklarını doldurmak veya yerel özel sektörle işbirliği kurmak için dış hizmetlere yönelmektedir.²⁸

Uluslararası STK liderleri yerelleşme zorluğuyla karşı karşıya

USTK perspektifinden, sektörün karşılaştığı zorluklar hakkında büyük USTK'ların CEO'larıyla yapılan röportajları içeren bir çalışma²⁹, Oxford Üniversitesi ile ortaklaşa 2022 yılında başlatıldı. Bu rapor, kalkınma liderleriyle yapılan 50 görüşmenin bulgularını detaylandırıyor. Yerelleşme konusunun çok ötesine geçen bu çalışma, yerelleşme gündemiyle ilgili zorluklar hakkında konuşan liderlerle yapılan röportajları içeriyor.³⁰ Bu

²⁵ Global Finance Strategies (GFS). "Going Local: The Promise and Challenge of Aid Localization"

²⁶ David Booth "Politically smart, locally led development". <https://odi.org/en/publications/politically-smart-locally-led-development/> adresinden çevrim içi olarak alınmıştır (2014)

²⁷ Going Local: The Promise and Challenge of Aid Localization [Küresel Finans Stratejileri, 2015], s.9 <https://static1.squarespace.com/static/550a2277e4b00f7ac2f656e1/t/55419fd0e4b029f3456de473/1430364112704/GFS+Going+Local+Report.pdf> adresinden çevrim içi olarak alınmıştır

²⁸ A.g.e., s. 50.

²⁹ INGOs & the Long Humanitarian Century, "Leadership Survey Report: What leaders of international STGOs think about the challenges the challenges and the future of the help and development sector" [Liderlik Anketi Raporu: Uluslararası STK'ların liderleri karşılaştıkları zorluklar ve yardım ve kalkınma sektörünün geleceği hakkında ne düşünüyor?]

<https://reliefweb.int/report/world/ingos-long-humanitarian-century-leadership-survey-report-what-leaders-international-ngos-think-about-challenges-they-face-and-future-aid-and-development-sector> adresinden çevrim içi olarak alınmıştır (2022)

³⁰ A.g.e., s. 24.

çalışmanın en göze çarpan unsuru, yerelleşmenin ne olduğu, ne ölçüde gerekli olduğu, fizibilitesi ve pratikte neleri içerebileceği konusundaki kayda değer çeşitlilik. Bağışçılarıyla ilgili olarak birçok CEO, bu bağışçıların risk ve uyum konusundaki katı yaklaşımlarını, bunun da USTK'ların yerel aktörleri güçlendirmesini zorlaştırdığını dile getiriyor. Birçok CEO, "bir projeden çıkmanın" ve küçülmenin misyon başarısının bir işareti olduğu fikrini benimsemekte de zorlanıyor. Son olarak CEO'lar, "bariz gerçek" ya da yerel yeteneklerin eksikliği ve bunun yerelleşme gündemine ket vurduğu yönündeki görüşleri hakkında uzun uzun konuşuyor.³¹

Zorluklar ve Çözümler: Bağışçılar ve uluslararası aktörler yerelleşme çabalarını nasıl artırabilir?

Zorluk	Potansiyel çözüm
Yönetim, faaliyetler ve finans	
Yerel ortak için aşırı raporlama ve izleme gereksinimleri.	Yerel aracılardan veya firmaların istihdam edilmesi (örneğin mali, teknik normlar)
	Hibelere genel işletme yardımını dahil etmek
	Dış kaynak kullanımı veya havuzlama faaliyetleri (örneğin idari ofis.)
Hem hibe başvuru sürecinin hem de raporlamanın uyumlaştırılmaması.	Bölgesel koordinasyon ve teknik merkezler
Yerel imkânlar	
Yerel imkân eksikliği	Bir yerel satış ortağı oluşturma
	Bölgesel eğitim merkezleri
Özel sektöre vasıflı personel aktarımı	Kamu-özel sektör ortaklıkları
Zihniyet	
Büyüme zihniyeti	YOK
Sonsuz proje döngüleri	YOK

³¹ A.g.e., s. 30.

Sonuç

Yerelleşme politik, ekonomik ve sosyal hususları içerdği için son derece karmaşık bir konudur. Bu, yerelleşmenin tanımının, farklı bağlamlara maruz kalan kalkınma ajansları ve çok taraflı kuruluşlar arasında neden farklılık gösterdiğini açıklar. Buna ek olarak, yerelleşme ile ilgili literatürün büyük kısmı insani projelere odaklanırken, uzun vadeli etkileri hedefleyen diğer proje türlerinde dikkate alınması gereken unsurların çok farklı olduğunu hatırlamak da önemlidir.

Building Markets, yerelleşme konusunda fikir birliği ve netlik eksikliğini, daha etkili ve yararlanıcılarla daha iyi bağlantılı olan kalkınma yardımını tanımlamak ve tasarlamak için mükemmel bir fırsat olarak görmektedir. Building Markets, programlarını nereye yerleştireceğini düşünmeye devam ederken bu belgedeki literatürden ve geliştirilmekte olan diğer kaynaklardan gelen önerilerden yararlanmayı amaçlamaktadır.

Ayrıca yerelleşmenin ilkesi yararlanıcılarla doğrudan bağlantılı projeler tasarlamak olduğundan, Building Markets ortaklarını bu düşünüşe katılmaya ve katkılarını getirmeye davet eder. Gerçekten de yardımın yerelleşmesi tüm paydaşları, özellikle de alanla sürekli temas halinde olanları yansıtmalıdır.

Kaynakça

Alison Gardner, Kara Greenblott ve Erika Joubert. "What We Know About Exit Strategies Practical Guidance For Developing Exit Strategies in the Field" https://www.scotland-malawipartnership.org/assets/resources/c-safe_exit_strategies.pdf adresinden çevrim içi olarak alınmıştır (2005)

Beatrice Rogers ve Kathy Macias, "Program Graduation and Exit Strategies: A focus on Title II Food Aid Development Programs," FANTA Technical Note No. 9, November 2004.

Ben Munso vd. "Innovating to increase flexible funding for local-level organisations." (2021).

Bruschini-Chaumet, Cassiopée vd. "The Localization of Aid in Jordan and Lebanon: Barriers and Opportunities for Women-led Organizations." Action Aid (2019).

Christian Aid, CARE, Tearfund, ActionAid, CAFOD, Oxfam "Accelerating Localisation through Partnerships: Recommendations for operational practices that strengthen the leadership of national and local actors in partnership-based humanitarian action". <https://reliefweb.int/report/world/accelerating-localisation-through-partnerships-recommendations-operational-practices> adresinden çevrim içi olarak alınmıştır (2018)

David Booth "Politically smart, locally led development". <https://odi.org/en/publications/politically-smart-locally-led-development/> adresinden çevrim içi olarak alınmıştır (2014)

Global Finance Strategies (GFS). "Going Local: The Promise and Challenge of Aid Localization" <http://goinglocalreport.squarespace.com/going-local-report> adresinden çevrim içi olarak alınmıştır (2015)

Koenraad Van Brabant & Smruti Patel. "Understanding the localisation debate". <https://www.alnap.org/help-library/understanding-the-localisation-debate> adresinden çevrim içi olarak alınmıştır (2017)

Howard Mollett ve Laura Donkin. "Capacity-strengthening and localisation: perspectives from CAFOD and its local partners." (2021).

Hyejin Lee. "Exit strategy for aid programs: planning exit before entering." Uluslararası J. Soc. Sci. Stud. 5 (2017): 22. <https://core.ac.uk/download/pdf/295180521.pdf> adresinden çevrim içi olarak alınmıştır

USTKs & the Long Humanitarian Century, "Leadership Survey Report: What leaders of international STGOs think about the challenges the challenges and the future of the help and development sector" [Liderlik Anketi Raporu: Uluslararası STK'ların liderleri karşılaştıkları zorluklar ve yardım ve kalkınma sektörünün geleceği hakkında ne düşünüyor?] <https://reliefweb.int/report/world/USTKs-long->

[humanitarian-century-leadership-survey-report-what-leaders-international-ngos-think-about-challenges-they-face-and-future-aid-and-development-sector](#) adresinden çevrim içi olarak alınmıştır (2022)

Laurence Chandy. "Karmaşık: Paris Yardım Etkinliği Deklarasyonu'nun Uygulanmasının Zorluğu" <https://www.brookings.edu/opinions/its-complicated-the-challenge-of-implementing-the-paris-declaration-on-aid-effectiveness/> adresinden çevrim içi olarak alınmıştır (2011)

Mary B. Anderson Dayna Brown Isabella Jean, "Dinleme Zamanı: Uluslararası Yardımın Alıcı Ucundaki İnsanları İşitmek", <https://www.cdacollaborative.org/wp-content/uploads/2016/01/Time-to-Listen-Hearing-People-on-the-Receiving-End-of-International-Aid.pdf> adresinden çevrim içi olarak alınmıştır (2016)

Mvemba Phezo Dizolele, Jacob Kurtzer ve Hareem Fatima Abdullah. " Localizing humanitarian action in Africa". <https://www.csis.org/features/localizing-humanitarian-action-africa> adresinden çevrim içi olarak alınmıştır (2021)

Meghan Sullivan. "Opinion: Why a 'grand bargain' on localization keeps falling short". <https://www.devex.com/news/opinion-why-a-grand-bargain-on-localization-keeps-falling-short-102389> adresinden çevrim içi olarak alınmıştır (2022)

Mia Marzotto vd. "How can we contribute if we can't participate?' The accessibility of humanitarian guidance to local and national organisations." <https://odihpn.org/publication/how-can-we-contribute-if-we-cant-participate-the-accessibility-of-humanitarian-guidance-to-local-and-national-organisations/> adresinden çevrim içi olarak alınmıştır (2021)

PIANGO, "Measuring localisation: framework and tools", <https://humanitarianadvisorygroup.org/wp-content/uploads/2020/12/Measuring-Localisation-Framework-and-Tools-Final-2019.pdf> adresinden çevrim içi olarak alınmıştır (2019)

Rachel Hayman vd. "Exit strategies and sustainability." Lessons for practitioners. intrac for civil society (2016).

Sue Unsworth, David Booth. "Politically smart, locally led development" <https://odi.org/en/publications/politically-smart-locally-led-development/> adresinden çevrim içi olarak alınmıştır (2014)

Van Brabant, K. ve S. Patel. "Localisation in practice: emerging indicators and practical recommendations." <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Localisation-In-Practice-Full-Report-v4.pdf> adresinden çevrim içi olarak alınmıştır (2018)

Veronique Barbelet. "Rethinking capacity and complementarity for a more local humanitarian action." (2019).

Veronique Barbelet vd. "Interrogating the evidence base on humanitarian localisation: a literature study."
Overseas Development Institute (2021).